

O‘ZBEKISTON VA GERMANIYA MUNOSABATLARIDA YANGI POG‘ONA

Naimjonova Zarnigor Nizom qizi
Tashkent State University of Oriental Studies
«International relations and World Politics» master's student

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8286431>

Annotatsiya – Ushbu maqolada O‘zbekiston va Germaniya munosabatlar xronologiyasi va rivoji haqida to‘xtalib o‘tilib, bugungi munosabatlardagi yangi pog‘ona haqida ilmiy fikr yuritilgan.

Kalit so‘zlar – Strategiya, hamkor, munosabatlar, xronologiya, tashqi savdo, yalpi ichki mahsulot, hukumat, muloqot, tashqi savdo aylanma.

A NEW LEVEL IN THE RELATIONS OF UZBEKISTAN AND GERMANY

Naimjonova Zarnigor Nizam's daughter,
Tashkent State University of Oriental Studies
"International relations and World Politics" master's student

Abstract - This article focuses on the chronology and development of relations between Uzbekistan and Germany, and gives a scientific opinion about the new stage in today's relations.

Keywords - Strategy, partner, relationship, timeline, foreign trade, gross domestic product, government, communication, foreign trade turnover.

Barchamizga ma’lumki, O‘zbekiston Germaniyani o‘zining ishonchli va strategik hamkori sifatida qabul qiladi. Mamlakatlarimizni chuqur tarixiy ildizlar bog‘lab turadi. Biz bugungi maqolamizda munosabatlar xronologiyasi va rivoji haqida to‘xtalib o‘tmoqchimiz.

Germaniya – O‘zbekiston mustaqilligini 1991 yil 31 dekabrda tan olgan va 1992 yil 6 mart kuni mamlakatimiz bilan diplomatik aloqalarni o‘rnatgan davlat. O‘zbekiston Respublikasi prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2021 yil 17 va 30 avgust hamda 2022 yil 14 mart, 29 avgustda Germaniya prezidenti Frank-Valter Shtaynmayer, shuningdek, 2021 yil 18 avgustda kansler Angela Merkel bilan qo‘ng‘iroqlashgan – jami 5 ta telefon orqali muloqot. O‘zaro manfaatli munosabatlar natijasida ikki davlat o‘rtasidagi hukumatlar, parlamentlar va ishbiarmonlar aro hamkorliklar ham yildan yilga faollashib borgan.

Ma’lumot uchun, O‘zbekiston va Germaniya o‘rtasida jami 145 ta shartnoma imzolangan bo‘lib, shundan 92 tasi davlatlararo va hukumatlararo, 20 tasi idoralararo va 33 tasi boshqa xususiyatga ega. O‘zaro manfaatli munosabatlar natijasida ikki davlat o‘rtasidagi hukumatlar, parlamentlar va ishbiarmonlar aro hamkorliklar ham yildan yilga faollashib borgan.

Ma’lumot uchun, O‘zbekiston va Germaniya o‘rtasida jami 145 ta shartnoma imzolangan bo‘lib, shundan 92 tasi davlatlararo va hukumatlararo, 20 tasi idoralararo va 33 tasi boshqa xususiyatga ega. Birgina 2021 yilda Germaniyadan o‘zlashtirilgan investitsiyalar hajmi 1,1 milliard dollarni (+37,5 foiz) tashkil etib, ular neft-gaz va farmatsevtika sanoati, qurilish materiallari ishlab chiqarish loyihalarini amalga oshirishga yo‘naltirilgan. 2022 yil yakuniga ko‘ra, bu ko‘rsatkich 769,1 million dollarni tashkil qildi.

O‘zbekistonda Germaniya sarmoyasi ishtirokida 219 ta korxonalar faoliyat yuritmoqda, ulardan 97 tasi yakka tartibdagi tadbirkordir. 31 ta nemis kompaniyasining vakolatxonalari akkreditatsiyadan o‘tgan. O‘zbekistonda:

- 980 ta maktabda 270 mingga yaqin o‘quvchi nemis tilini o‘rganadi, bu yerda 3 mingdan ortiq o‘qituvchi dars beradi;
- 24 ta maktabda nemis tili, shulardan 6 tasida chuqur o‘rganiladi;
- Germaniyaning 30 dan ortiq universitetlari bilan hamkorlik yo‘lga qo‘yilgan. 1 mingga yaqin o‘zbekistonlik talabalar, aspirantlar va doktorantlar Germaniyaning turli universitetlari va tadqiqot markazlarida tahsil olishadi.

Shuningdek, Gyote instituti, K. Adenauer, F. Ebert fondlari, Germaniya xalq universitetlari assotsiatsiyasining xalqaro hamkorlik instituti vakolatxonalari, Xorijdagi maktablar markaziy boshqarmasining nemis tili bo‘yicha maxsus maslahatchi-koordinatori idorasi O‘zbekistonda faoliyat yuritadi. Germaniya xayriya tashkilotlari tomonidan o‘zbekistonlik bemor bolalarning Germaniya klinikalarida bepul davolanishini tashkil etish, shuningdek, tibbiy asbob-uskunalar va jihozlar bilan ta‘minlashda gumanitar yordam ko‘rsatilmog‘da. “Friyedensdorf International” xalqaro xayriya tashkiloti va “Sog‘lom avlod uchun” jamg‘armasining qo‘shma gumanitar aksiyasi ham O‘zbekistondagi bemor bolalarni Germaniyaga davolanishga jo‘natish maqsad qilgan.

Shuningdek, keyingi yillarda ikki tomonlama munosabatlar barcha yo‘nalishlarda jadal rivojlanib borayotir. Buni ikki mamlakat o‘rtasida o‘zaro tovar ayirboshlash hajmi so‘nggi 5 yil ichida ikki baravar oshganligida ko‘rish mumkin. Birgina 2022-yil yakuniga ko‘ra, ikki tomonlama savdo ko‘rsatkichlari yana 50 foizga ko‘paydi va birinchi marta 1 milliard yevrodan oshdi. Sarmoyaviy hamkorlik va sanoat kooperatsiyasida ham izchil dinamika kuzatilmog‘da. O‘zbekistonda Germaniya kapitali ishtirokida tashkil etilgan korxonalar soni bir necha yil ichida qariyb 3 barobar ko‘payib, 200 tadan oshdi. 2017-yildan beri o‘zlashtirilgan nemis investitsiyalarining umumiy miqdori 11 barobar o‘sgan va bugungi kunda 4 milliard yevrodan ortiqni tashkil etmog‘da.

Germaniyaning MAN, CLAAS, Knauf, GP Papenburg, Viessmann, Deutsche Kabel, LEMKEN kabi ko‘plab kompaniyalari O‘zbekistonda faol va muvaffaqiyatli biznes yuritib, yangi ishlab chiqarish quvvatlarini ishga tushirmog‘da. Berlin shahrida 2-may kuni O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Germaniya Federativ Respublikasiga tashrifi arafasida bo‘lib o‘tgan O‘zbekiston – Germaniya biznes forum ham ushbu fikrlarimizni yaqqol tasdig‘idir. Forumda Germaniya ishbilarmon doiralarning e‘tibori mamlakatimizda xorijiy investorlarning qulay mehnat qilishi uchun yaratilgan shart-sharoitlar, O‘zbekiston iqtisodiyotining kuchli tomonlariga qaratildi.

Energetika, kimyo, oziq-ovqat va to‘qimachilik sanoati, metallurgiya, avtomobilsozlik, qishloq xo‘jaligi, qurilish materiallari ishlab chiqarish, elektrotexnika, shuningdek, farmatsevtika va sog‘liqni saqlash sohalari uzoq muddatli hamkorlikni yo‘lga qo‘yishning eng istiqbolli yo‘nalishlari sifatida taklif etildi.

Germaniya biznesi vakillari O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar samarasini, jumladan, mamlakatimizda xorijiy investorlar uchun qulay mehnat sharoitlari yaratilganini yuqori baholadi. Hamkorlikni oshirish, yangi qo‘shma loyihalarni ishlab chiqishga qat‘iy niyatlari borligi bildirildi. Biznes-forum O‘zbekiston va Germaniya vazirlik, idoralari, yetakchi kompaniyalari rahbarlari o‘rtasida “G2B” muzokaralari hamda O‘zbekiston iqtisodiyotining turli tarmoqlari kesimidagi aniq misollar va loyihalar taqdimoti bilan davom etdi.

Mubolag‘asiz aytish mumkinki, forum yakunlari bo‘yicha qator sohalarda qo‘shma loyihalarni amalga oshirish yuzasidan kelishuvlarga erishilgani shubhasiz, ikki tomonlama munosabatlarning yangi bosqichini boshlab beradi. Ushbu tashrif yakunlari bo‘yicha

erishilgan kelishuvlar esa ikki mamlakat xalqlari farovonligi yo'lida O'zbekiston va Germaniya o'rtasidagi o'zaro manfaatli munosabatlar ko'lamlarini yanada kengaytirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, ushbu tashrif chinakam tarixiy voqea bo'ldi. Chunki bu tarix, albatta, yurtimiz manfaati, xalqimiz farovonligi uchun mustahkam zamin yaratdi. Shu jihatdan, o'zaro munosabatlardagi tarixiy voqea bo'lgan mazkur tashrif milliy manfaatlarimizga uyg'un ravishda ikki tomonlama hamkorlikni yangi pog'onaga ko'tarishi xalqaro munosabatlarimiz uchun yangi pog'onadir, desak mubolog'a bo'lmaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1.Xodiyev B.Yu., Bekmurodov A.Sh., G'ofurov U.V., To'xliyev B.K. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Islom Karimovning «Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi, O'zbekiston sharoitida uni bartaraf etishning yo'llari va choralari» nomli asarini o'rganish bo'yicha o'quv qo'llanma. -T.: Iqtisodiyot, 2009

2.Rasulov, B., Ma'rufxojayev I., Xalqaro munosabatlar silsilasi., Toshkent., 2023

3.Usmonova A., Sarkarov D., Xorijiy davlatlar O'zbekiston nigohida. Urganch., 2021.

4.Jahon iqtisodiyoti va xalqaro munosabatlar. 1998. №3. P.14